

MANTELZORGNETWERK HARDENBERG

Sinds mei 2019 kent de gemeente Hardenberg een Mantelzorgnetwerk om mantelzorgers beter ondersteunen en overbelasting te voorkomen. Een ambitie die werd geformuleerd in het uitvoeringsplan van de gemeenten 'Mantelzorg doe je samen!' over mantelzorgondersteuning 2018-2019. Hiermee ging de wens van mantelzorgers, de gemeenten en zorg- en welzijnsorganisaties om een centraal punt te hebben waar mantelzorgers terecht kunnen, in vervulling. Na de opstart hebben we begin 2020 nader geformuleerd waar we als Mantelzorgnetwerk voor staan. Dit hebben we vastgelegd in de voorliggende visie, missie en doelstellingen voor de komende jaren.

Tijdens de afronding van onze visie en missie zijn we in een hele andere werkelijkheid beland als gevolg van COVID-19. Dit zet het geheel in een ander daglicht. Hoe gaan we het Mantelzorgnetwerk vormgeven in een 1,5 meter samenleving? Dit is onze uitdaging voor de rest van 2020.

Visie

In het Mantelzorgnetwerk vinden we het belangrijk dat mantelzorgers zoveel mogelijk eigen regie voeren over hun leven. Dit in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen die het zorgen voor een ander met zich meebrengt. Iedere mantelzorger binnen zijn of haar eigen context.

Vanuit het Mantelzorgnetwerk kiezen we voor de brede definitie van het begrip mantelzorger. We spreken bij voorkeur over 'iemand die zorg heeft voor een ander' vanwege de breedte van het begrip. Niettemin haken we aan bij de landelijke profilering en gebruiken de term mantelzorger en Mantelzorgnetwerk. We zijn ons bewust dat verschillende voorliggende voorzieningen vaak een striktere definitie van mantelzorger hanteren namelijk een mantelzorger is iemand die minimaal 8 uur per week en gedurende 3 maanden zorgt voor een ander. Het Mantelzorgnetwerk hanteert een breder begrip vanuit het oogpunt van voorlichting, vroegsignalering en preventie. Zo creëren we geen schotten en bereiken we meer mantelzorgers in een vroeg stadium.

Mantelzorgers zijn onze klanten en zij staan centraal in ons denken en handelen. We praten niet over mantelzorgers maar met mantelzorgers. Alleen zo weten we wat er bij hen leeft: hun vragen, knelpunten en signalen. Mantelzorgers zijn daarom onderdeel van het Mantelzorgnetwerk.

Organisaties en professionals die hart hebben voor mantelzorgers en iets kunnen en willen betekenen voor mantelzorgers verbinden zich aan het Mantelzorgnetwerk. Daarmee geven zij aan dat zij zich concreet inzetten en samenwerken aan oplossingen voor mantelzorgers. Organisaties mogen 'halen' maar we verwachten ook dat ze 'brengen'. Ze zijn aanspreekbaar op flexibiliteit en maatwerk. Ze zijn bereid medeverantwoordelijkheid te dragen voor het Mantelzorgnetwerk en zijn ambassadeurs voor het Mantelzorgnetwerk.

Ondersteuning van mantelzorgers door vrijwilligers wordt steeds belangrijker, vrijwilligers worden steeds vaker ingezet. Zij kunnen de zorglast van mantelzorgers verlichten. Het Mantelzorgnetwerk biedt hiervoor een podium. Het Mantelzorgnetwerk registreert en bemiddelt niet maar verwijst naar organisaties die hierin actief zijn.

Het Mantelzorgnetwerk positioneert zich als onafhankelijk netwerk en stimuleert de samenwerking en afstemming tussen informele en formele zorg. In het Mantelzorgnetwerk werken we samen op basis van gelijkwaardigheid. We sluiten zoveel mogelijk aan daar waar energie is en kansen liggen. Het is wat we er samen van maken. We creëren eigenaarschap en verbinding door ontmoeting.

Het Mantelzorgnetwerk Hardenberg en het Mantelzorgnetwerk Ommen zijn gelijktijdig ontstaan in de periode van een gezamenlijke bestuursdienst. Omdat ze in dezelfde ontwikkelfase zitten, er overlap zit in het netwerk en we denkracht in de ontwikkeling willen behouden, is besloten de aansturing te regelen vanuit een gezamenlijke Stuurgroep. Inmiddels zijn we een jaar verder. Er is een kans dat het beleid in beide gemeentes met betrekking tot mantelzorgondersteuning en beelden over het Mantelzorgnetwerk in de toekomst uit elkaar gaan lopen. Hierop zullen we dan anticiperen.

Vanuit onze visie komen we tot de volgende missie voor het Mantelzorgnetwerk.

Missie

Iedereen uit de gemeente Hardenberg, die zorg heeft voor een ander en hier vragen over heeft, kan bij het Mantelzorgnetwerk snel en laagdrempelig antwoorden vinden en een beroep doen op ondersteuning.

Mantelzorgnetwerk in de praktijk

Het Mantelzorgnetwerk Hardenberg presenteert zich lokaal middels een eigen website en is telefonisch bereikbaar. De website biedt algemene informatie voor mantelzorgers en verwijst door naar concreet ondersteuningsaanbod voor inwoners van de gemeente. Zelfredzame mantelzorgers vinden zo hun weg. Minder zelfredzame burgers kunnen daarbij hulp krijgen.

Het Mantelzorgnetwerk heeft een onafhankelijk coördinator (betaalde professional) die enerzijds mantelzorgers helpt om antwoord te vinden op hun vragen en anderzijds bouwt aan het Mantelzorgnetwerk met mantelzorgers en ketenpartners.

Mantelzorgers kunnen zich aansluiten bij het Mantelzorgnetwerk en afhankelijk van hun wens worden zij op de hoogte gehouden of actief betrokken bij de ontwikkeling van het Mantelzorgnetwerk. Dit kan via klankbordgroepen maar ook allerlei andere creatieve vormen als klantenpanels ed.

Organisaties die mantelzorgers iets te bieden hebben en actief willen participeren, kunnen zich aansluiten bij het Mantelzorgnetwerk en als zodanig op de website benoemd worden.

We kennen gesubsidieerde en particuliere ketenpartners. Te denken valt aan ketenpartners in zorg, welzijn, gemeente, scholen, werkgevers, andere netwerken, Participatieraad/MAR, kerken, Vrouwen van Nu etc. Alle organisaties die van belang zijn voor mantelzorgers noemen we op de website.

Een aantal ketenpartners zijn zg. 'kernpartner' en hebben zitting in een Stuurgroep die richting geeft aan de beide mantelzorgnetwerken.

Mantelzorgers, ketenpartners en vrijwilligers die mantelzorgers ondersteunen willen we met elkaar verbinden door het organiseren van ontmoeting. Zo creëren we een gezamenlijke betrokkenheid bij het werken aan ondersteuning voor mantelzorgers. Het streven is dat het Mantelzorgnetwerk door de betrokkenen wordt gedragen en dat zij eigenaarschap ervaren. Bij ontmoeting denken we aan netwerkbijeenkomsten per groep maar ook via klankbordgroepen op thema. Thema's kunnen zijn: jonge mantelzorgers, ouderen (eenzaamheid, dementie), werk en mantelzorg, GGZ en respijtzorg. Centrale vraag is: "Hoe kunnen we mantelzorgers beter ondersteunen?"

Doelstellingen

Vanuit onze missie en visie hebben we een drietal doelstelling geformuleerd. We sluiten aan bij de ambities zoals deze in het eerder genoemd gemeentelijk uitvoeringsplan benoemd zijn. Deze waren:

Ambitie 1: Mantelzorgers goed in beeld krijgen

Ambitie 2: Flexibiliteit en maatwerk

Ambitie 3: Lokale samenwerking versterken

Ambitie 4: Tegengaan van overbelasting van Mantelzorgers

Ambitie 5: Waardering van de mantelzorger

De komende jaren gaan we concreet aan de slag vanuit de volgende drie doelstellingen namelijk:

1. We zijn zichtbaar en vindbaar voor mantelzorgers
2. Mantelzorgers krijgen snel en laagdrempelig antwoord en steun
3. We werken aan passende ondersteuning voor mantelzorgers

Onze activiteiten zijn geënt op deze doelstellingen en bestaan deels uit min of meer vast activiteiten en verder willen we jaarlijks een thematische focus hebben. Onze activiteiten agenda wordt bepaald door de behoefte van mantelzorgers en daar waar energie en kansen liggen.

Ad.1. We zijn zichtbaar en vindbaar voor mantelzorgers

Uit cijfers (Mezzo 2017) weten we dat Hardenberg 14.908 mantelzorgers heeft waarvan 2562 mantelzorgers langdurig en intensief zorgen voor een ander (strikte definitie). Hiervan zijn in Hardenberg 1282 mantelzorgers naar verwachting zwaar belast. Het Mantelzorgnetwerk wil er voor alle mantelzorgers zijn.

Om overbelasting te voorkomen is er veel aan gelegen om mantelzorgers in een vroeg stadium te vinden en mogelijkheden van ondersteuning te bieden. Maar niet iedere

mantelzorger hoeft of wil direct gevonden worden. Voor hen is van belang dat ondersteuning gemakkelijk gevonden kan worden als de wens of behoefte zich aandient. Van het Mantelzorgnetwerk vraagt dit een pro-actieve en continue communicatie direct richting mantelzorgers maar ook via formele en informele organisaties en sleutelfiguren die zicht hebben op mantelzorgers. Hierin vragen jonge mantelzorgers speciale aandacht en een eigen benadering.

Daarnaast kan het Mantelzorgnetwerk als belangenbehartiger bijdragen aan het beter voor het voetlicht krijgen van de belangen van de mantelzorgers op lokaal niveau. Dit richt zich op aandacht geven aan en positie verstevigen van mantelzorgers in gemeentelijk beleid, binnen zorg- en welzijnsorganisaties en informele netwerken.

Hoeveel mantelzorgers we bereiken is lastig te peilen. We krijgen hier hooguit enig zicht op door het bezoek op onze website te volgen, middels het aantal geregistreerde mantelzorgers, middels de mantelzorgers die onze netwerkbijeenkomsten bezoeken, reacties op acties en dergelijke. Met de concrete ambitie uit de startnotitie om 10% meer mantelzorgers in beeld te krijgen, kunnen we niet goed uit de voeten want hoe meten we dat? Iedereen registreren via het Mantelzorgnetwerk blijkt geen haalbare oplossing want mantelzorgers hebben daar geen belang bij. Organisaties registreren hun eigen cliënten of mantelzorgers i.v.m. AVG. Daarnaast is een actuele centrale registratie een tijdrovende bezigheid die onvoldoende profijt oplevert.

Kortom centrale registratie van mantelzorgers is wat ons betreft geen doel op zich. 'Zichtbaar en vindbaar' is het doel. Als Mantelzorgnetwerk zichtbaar en vindbaar zijn voor mantelzorgers en mantelzorgers vinden en hun belang zichtbaar maken. Dit alles om mantelzorgers beter te ondersteunen.

Ad.2. Mantelzorgers krijgen snel en laagdrempelig antwoord en steun

Mantelzorgers hebben het druk met zorgen en moeten wanneer zij het nodig hebben snel antwoord kunnen krijgen op hun vragen. Dat pleit voor een herkenbaar en gemakkelijk bereikbaar centraal punt waar mantelzorgers terecht kunnen met al hun vragen, dat onafhankelijk is, vertrouwelijk werkt en deskundig is. Het Mantelzorgnetwerk is dat centrale punt.

Nog steeds blijkt de telefoon voor nagenoeg alle doelgroepen de meest snelle en laagdrempelige manier te zijn om contact te leggen. Helemaal wanneer er direct iemand aan de lijn is waarbij je de vraag kan bespreken. Daarom is er een telefoonnummer dat op werkdagen gebeld kan worden. De coördinator van het Mantelzorgnetwerk verzorgt de telefonische bereikbaarheid. De coördinator wijst de weg naar ondersteuning en zorgt voor een 'warme overdracht'. Uitgangspunt is dat mantelzorgers 1x contact leggen en daarna anderen aan zet zijn.

Met de website proberen we 24/7 informatie te geven over mantelzorg en lokale mantelzorgondersteuning die praktisch aansluit bij de concrete vraag van mantelzorgers in onze gemeenten. We positioneren ons lokaal en presenteren en verwijzen naar specifieke lokale organisaties en hun websites, indien nodig regionaal en landelijk vb MantelzorgNL. We presenteren de lokale agenda.

Het Mantelzorgnetwerk is geen hulpverlenende organisatie maar een ondersteunend netwerk. Een netwerk dat aanspreekbaar is op vragen over mantelzorg en ondersteuning van mantelzorgers, als lokale vraagbaak en gids.

Ad.3. We werken aan passende ondersteuning van mantelzorgers

Mantelzorg is veelal vanzelfsprekend en mantelzorgers gaan vaak (te) lang door met zorgen voor een ander. Er is vaak sprake van vraagverlegenheid. Het risico op overbelasting is volop aanwezig. Voor veel mantelzorgers is ondersteuning nodig zodat zij hun belangrijke taak ook op de lange duur vol kunnen houden en niet langzaam opbranden. Daarvoor zetten we in op bewustwording, erkenning van mantelzorgers, tijdige signalering, passende ondersteuning bieden en waardering.

Bewustwording is nodig omdat mantelzorgers hun rol zo logisch vinden, zichzelf beetje bij beetje verliezen en lijken te vergeten dat er ook keuzes mogelijk zijn.

Erkenning van de rol van mantelzorgers bij (in)formele organisaties en professionals als volwaardig en gelijkwaardig. Zo kan samenwerking ontstaan en maatwerk ondersteuning geboden worden die werkt als communicerende vaten.

Tijdig signaleren door oog en oor te hebben voor de mantelzorger werkt preventief en voorkomt uitval van mantelzorgers.

Ondersteuningsaanbod is in kaart brengen, zichtbaar en toegankelijk maken.

Zorgen dat dit bekend is bij iedereen die mantelzorgers ontmoet zodat het ingezet kan worden. Mogelijk sporen we nog hiaten op. Met de netwerkpartners kunnen we kijken hoe we dit invullen. Het Mantelzorgnetwerk wil hierin initiërend en ondersteunend zijn. Concreet is respijtzorg nu zo'n hiaat.

Onze ambitie is dat zorg- en welzijnsorganisaties en informele netwerken op de hoogte zijn van elkaars bestaan en wat zij mantelzorgers in ondersteuning kunnen bieden. De lijnen zijn kort en in overleg met de mantelzorger en wordt flexibel ingespeeld op de behoefte van mantelzorgers en maatwerk geleverd.